

MÜMİNİN HAYAT REHBERİ

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Efendimizin tebşiratlarındandır ki her kara günün bir açık günü olacak. Gecenin arkasından gündüz geldiği gibi daima zulmetlerin arkasından güzel, aydınlık doğacaktır. Bu hadis-i şerifte de Müslümanlığı kurtaracak olan Halife-tullahi'l-Mehdi olan zat'ın Horasan tarafından çıkacağını tebşir ediyor. Onu duyduğunuz ve bulduğunuz zaman da, onun; -rahmetli bizim bir hoca efendi vardı- sürüne sürüne keşke gitsem de ona asker olsam derdi. Onun yardımcısı olun, demek. *Velev habben.* Diyor ki, sürüne-rek bile, yani gitmeye gücünüz yoksa da ihtiyarlık dolayısıyla da, sürüne sürüne onun yardımcısı olmaya gidin.

a. Ramazan ve Şevval Hilali

إِذَا رَأَيْتُمُ الْهِلَالَ فَصُومُوا وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا

فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَعُدُّوا ثَلَاثِينَ يَوْمًا

İzâ raeytümü'l-hilâle fe-sûmû ve izâ raeytümûhu fe-eftırû. Bizim Müslümanlıktaki kaide, ramazan ayının doğduğunu gördüğümüz

vakitte oruç tutmaya başlarız. Bayram ayını gördüğümüz vakitte de oruçları da, *fe-eftırû*, bozarız. Bu kaide elhamdülillah bugüne kadar câri olmuştur.

Fe-in ğumme aleyküm. “Eğer hava bulutlu, ay’ı göremiyorsanız.”

Fe-‘uddû selâsîne yevmen. “Şaban’ı otuz sayaraktan Ramazan’ ı tutarsınız böyle.

إِذَا رَجَعَ أَحَدُكُمْ مِنْ سَفَرِهِ فَلْيَرْجِعْ أَهْلَهُ بِهَدِيَّةٍ،
وَلَوْ لَمْ يَجِدْ إِلَّا، يُلْقَى فِي مَخَلَاتِهِ حَجْرًا أَوْ حُزْمَةً
حَطْبٍ فَإِنَّ ذَلِكَ مَا يُعْجِبُهُمْ

İzâ race’a ehadüküm min seferihî fe’l-yerci’ ilâ ehlihî bi-hediyetin. Bahusus hacıdan gelirken veyahut nereden gelersen, bir seferden geliyorsunuz yani, gelirken evinize boş gelmeyiniz.

Fe’l-yerci’ ilâ ehlihî bi-hediyetin. Evine muhakkak bir hediyeyle gelinsin.

Ve lev lem yecid. Ya fakirlik dolayısıyla yahut meşgale dolayısıyla bir şey alma imkanı olmadı, alamadı.

İllâ yülkî fî mihlâtihi haceran ev huzmete hatabin. Ya mendiline yahut torbana bir taş

koy veyahut ağaç parçaları, odun parçaları topla koy.

Fe-inne zâlike mimmâ yu'cibühüm. O da onların hoşuna gider.

“Boş gelmemiş babamız” derler. Mesela çocuklara çakıl taşları bak size buluverdim filan diyerekten. Yani eve münasip olan bir hediyeye gelmeyi tavsiye ediyor.

Hatta böyle bir hikaye de dinlemiştim de, adamcağızın gözü körmüş de her gün evini mendilini doldurur gelirmiş. Bir gün boş gelmiş, bakmış hanım (mendil boş olunca):

“Yahu sen körmüşsün” demiş.

O da,

“Otuz senedir beraberiz, benim körlüğümü şimdi mi gördün?” demiş.

إِذَا رَفَعْتَ رَأْسَكَ مِنَ السُّجُودِ فَلَا تُقَعِّ كَمَا يُقَعِّي
الْكَلْبُ. ضَعْ أَلْيَيْكَ بَيْنَ قَدَمَيْكَ وَالزُّقُ ظَاهِرَ
قَدَمَيْكَ بِالْأَرْضِ

İzâ rafa'te ra'seke mine's-sücûdi. Fe-lâ tuk'i kemâ yuk'i'l-kelbi. “Başını secdeden kaldırdığın vakitte.”

Köpek böyle ellerini diker de durur ya, onun gibi ayaklarını böyle dikip de durma.

“Secdeden kalktığın vakitte böyle ayaklarını dikip de durma.

Da' elyeyke beyne kadameyke. “Oturaklarını iki dizlerinin arasına oturt.”

Ve'l-zık zâhira kadameyke bi'l-ardı. “Ayaklarının dış tarafı yere gelsin, o suretle otur.” Bazı insanlar dikiyorlar da öyle oturuyorlar topuklarını mesela. O makbul değil.

b. Müminin Gece İbadeti

إِذَا رَدَّ اللَّهُ عَلَى الْعَبْدِ الْمُسْلِمِ رُوحَهُ مِنَ اللَّيْلِ
فَسَبَّحَهُ وَمَجَّدَهُ وَاسْتَغْفَرَهُ غُفْرًا لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ
وَإِنْ هُوَ قَامَ فَتَوَضَّأَ وَصَلَّى فَذَكَرَهُ وَاسْتَغْفَرَهُ
وَدَعَاهُ تَقْبِيلًا مِنْهُ

*İzâ raddellâhu ala'l-abdi'l-müslimi
rûhahû mine'l-leyli fe-sebbehahû ve mecce-
dehû ve'stağferahû ğufüra lehû mâ tekaddeme
min zenbihî.*

Cenâb-ı Hak bir kulunu ruhunu iade etti, yani uyandırdı gece, uykudan kalktı, uyandı. Uyandığı vakitte Allah Teâlâ'yı tesbih ederse, temcid ederse, istiğfâr ederse, Allah Teâlâ ğafera lehû mâ tekaddeme min zenbihî. Onun geçmiş günahlarını mağfiret eder, şu gecede

yapmış olduğu tesbihinden, temcidinden, istiğfarından nâşi.

Ve in hüve kâme. Eğer kalkar da bir de, *fe-tevadda'a fe-sallâ.* Abdest alır bir de namaz kılarsa.

Fe-zekerahû. Bir de Allah'ı zikrederse.

Ve'stağferahû. Yine istiğfar ederse.

Ve de'âhu. Bir de yalvarırsa Allah'a, *Tuk-belü minhü.* Bütün yalvarmaları kabul olur, o andaki yalvarmalar kabul olur.

Hepimiz bu zikrullahla memuruz. Bunda dervişlik, tarikatçılık, şuculuk buculuk, bu ikinci bahis. Her mümin-i muvahhit Allah *celle ve âlâ'*yı zikirle memurdur. "Ama ben bunu beceremiyorum da birisinden öğreneyim" derse başka. Yolunu erkanını öğrenip, daima Allah Teâlâ'nın zikriyle meşgul olması mümin-i muvahhide yakışan sıfatlardan en birincisidir.

Zikrin mukabili gaflettir malum. Yani hatırlamıyor Allah'ını, unutuvermiş. Dünya telaşesine işlerine dalmış, hatırdan çıkmış Allah'ın zikri o an. İnsana en büyük günah gaflettir, Allah'ını unutmasıdır. Zikir de bunun mukabili Allah'ı hatırda tutmaktır. Hatırından çıkarmaktır ki görücü, bilici, her şey O'nun hükmü

ve takdirindedir. Binâenaleyh hem O'nu biliyor hem de diliyle Allah Allah Allah Allah diyor.

O'nu gönlüne de indiriyor, Allah Allah Allah, diliyle, gönlüyle diyor. Bu ne kadar makbul bir şeydir.

Malum ya biz zikri kalp ile deriz. Kalp ile zikir denildiği vakitte şu bizim buradaki et parçası zannetmemelidir. Bu kalptir ki elle tutulmaz, gözle de görülmez o. Bunu herkes biliyor, herkeste de var, her hayvanda da var. Matlub olan bu değil. Bu kalp, bu kalp ile irtibatı olan bir maneviyattır ki elle tutulmaz ve gözlen görülmez. Onu gören göz gönül gözüdür. Kimin gönül gözü açılırsa, ki o gafleti bırakmış Allah Teâlâ'nın zikriyle meşgul oluyor. Ondan bu gaflet gider ve bu gaflet gitmesiyle gönlün ne demek olduğunu o zaman anlar.

Onun için bir yerde okudum da hoşuma gitti.

Mesela ehl-i ilim bir namaz tarif ederler:

Bismillâhirrahmânirrahîm diyeceksin, temizleneceksin, abdest alacaksın. İşte namaza duracaksın, sübhaneke, Fâtiha, zamm-ı sûre... İşte dört tane yahut iki tane rekât. *Selamünaleyküm, ve aleyküm selam,* senin namazın

tamam der. Oldu bu namaz, çok güzel, hiç eksiksiz yaptın.

Fakat ehl-i gönül der ki:

Sen bu namazı kıldın ama senin gönlün namazda değildi, gönlün huzurlu değildi. Matlub, gönlünün huzurda olması lazım. Cesedin huzurda durmuş, eh o mesuliyetten kendini kurtarırsın amma makbul olan gayeye ulaşamazsın. Matlub olan gayeye ulaşmak için o elle tutulmayan, gözle görülmeyen gönle sahip olmak lazım. O da Allah Teâlâ'nın zikrini çok söylemekle olur.

Onun için Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* de burada dedi ki:

Fe-tevadda'a. Abdest aldı. *Fe-sallâ*. Namazı da kıldı. *Fe-zekerahû*. Bir de arkadan zikretti diyor. Demek ki namazla bitmedi iş. Abdest aldı, namazı kıldı ama üstüne ilaveten zikretti ve,

Ve'stağferahû. Bir de istiğfâr etti. Bu matlub olan çok güzel bir şeydir. Bunu keşke, dün bir hanım işittim, seksen yaşındaymış mı, doksan yaşındaymış mı, daha bir gece teheccüdünü bırakmamış diyorlar. İçimden de geçti elini bir öpsem diye. Yani memleket de boş

değildir ha! İnsanlar onlara [değer] vermez ama [memleket] böyleleriyle doludur.

إِذَا رَعَفَ أَحَدُكُمْ فِي الصَّلَاةِ أَوْ ذَرَعَهُ الْقَيْءُ
فَإِنْ كَانَ قَلَسًا يَغْسِلُهُ أَوْ وَجَدَ مَذْيًا فَلْيَنْصِرِفْ
فَلْيَتَوَضَّأْ ثُمَّ يَرْجِعْ إِلَى مَا بَقِيَ مِنْ صَلَاتِهِ
وَلَا يَسْتَقْبِلْهَا جَدِيدًا وَهُوَ مَعَ ذَلِكَ لَا يَتَكَلَّمُ
حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَا بَقِيَ مِنْ صَلَاتِهِ

İzâ ra'afe ehadüküm fi's-salâti ev zera'ahü'l-kay'u fe-in kâne kalsen yağsilühû ev vecede meziyyen fe'l-yensarif fe'l-yetevedda.

Namazda burnu kanadı. *Ev zera'ahü'l-kay'u*. Yahut içi bulandı, istifra ediyor. *Fe-in kâne kalsen*. Bu gelen kay', ağız dolusu yahut daha aşağı, onu yıkar diyor. Yahut mezî oldu. Erkeklik hissi galebe çaldı. İnce bir su akıntısı hasıl oldu. Gençlerde ekseriyetle olur. İnce bir su hasıl oldu.

[Ev vecede meziyyen] fe'l-yensarif fe'l-yetevedda'. [Veyahut bir mezî bulursa] namazı bozsun çıksın, abdestini tazelesin.

Sümme yerci' ilâ mâ bakıye min salâtihi.
Mesela üçüncü rekâttayken bu hâl vaki oldu,

gider abdestini alır gelir. Ama konuşmadan gelir ve üçüncü rekâtına ilaveten bir rekât daha kılar. Yeniden kılmak istemez. Üçüncü rekâtına ilave ederekten namazını kılar.

Ve lâ yestakbilehâ cedîden. Yeniden şey yapmaya lüzum yoktur.

Ve hüve ma'a zâlike lâ yetekellemü. Bununla beraber giderken gelirken kimseyle konuşmaması lazım.

Hattâ yerci'a ilâ mâ bakiye min salâtihi. Geri kalan o bir rekât namazını tamamlayabilmek için bunu böyle yapmak kâfidir buyurmuş Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*. Şimdi dinimiz bak her şeyde ne kadar kolaylıklar gösteriyor. Bozulmuş bir namaza bir ilave için çıkıp abdest alıp gelip ona eklemeyi müsaade ediyor.

Geçen Pakistan'dan bir mektup aldım. Arkadaşlardan birisi yazmış. Kabil şehrine gitmiş arkadaş göreyim diyerekten. Buradan Belh'a geçecekmış. Geçememiş. Büyükleri ziyaret edeyim diye. Kabil şehrini bize mektubu da yazıyor.

Güzel bir şehir. 350 bin nüfusu diyor. Camileri harap bir şekilde ise de, içerileri gayet güzel tezyin edilmiş. Halılarla mefru. Fakat

baktın ki diyor, namaz kılanların yüzde doksan beşi ayakkabısıyla kılıyor namazı. O güzel halıların üzerine ayakkabı (ile basıyorlar). Biz ayakkabılarımızı elimizde camide sokmak bile istemeyiz mesela. Fakat baktın bana çok taacüb ettim diyor. Halbuki Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in buna müsaadesi var. Yani insan namaz kılması için hiçbir maniye bırakmamış Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*. Ayakkabı çıkmıyor mu ayağından, ayakkabın ile kılıver. Temizle altını güzelce. Kıl namazını. Demek ki o memlekette bu şey cariymiş ki, böylece namazlarını da kılıyorlarmış. Pislik olmadığı takdirdir tabi.

إِذَا رَقَدْتَ فَأَغْلِقْ بَابَكَ وَأُوكِ سِقَاكَ،
وَحَمْرُ إِنْكَ وَأَطْفِ مِصْبَاحَكَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ
لَا يَفْتَحُ بَابًا وَلَا يَحُلُّ وَكَاءً وَلَا يَكْشِفُ غِطَاءً
وَإِنَّ الْفَارَةَ الْفُؤَيْسِقَةَ تُحْرِقُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ بَيْتَهُمْ
وَلَا تَأْكُلُ بِشِمَالِكَ وَلَا تَشْرَبُ بِشِمَالِكَ
وَلَا تَمْشِي فِي نَعْلِ وَاحِدَةٍ وَلَا تَشْتَمِلُ الصَّمَاءَ
وَلَا تَحْتَبِ فِي الدَّارِ مُغْضِبًا

İzâ rakadte fe-ağlık bâbake. Buna dikkat edin. Yattığınız vakitte. Akşamları yatıyoruz ya bu yattığınız vakite.

Fe-ağlık bâbake. Kapını kapat. Ben Allah'a tevekkül ettim diyerekten, bizim kapıyı kimse elleşmez deyip de böyle şeylik yapma. Kapını kapat, kilitle, ne yapacaksan yap. *Ve evki sikâke.* Su kaplarının ağzını kapa, ört.

Ve hammir inâke. Yine kaplarının ağızlarını neler varsa ört.

Ve atfi misbâhake. Yanan bir mumun varsa onu söndür.

Fe-inne'ş-şeytâne. Şeytan *aleyhinanane.*

Lâ yeftahu bâben. Kapalı bir kapıyı açamaz.

Ve lâ yehulle vikâen. Kapalı bir kabı da çözemez.

Ve lâ yekşifü ğıtâen. Üzerine konmuş hiçbir örtüyü de kaldıramaz.

Ve inne'l-fârate'l-fuveysikate. O pis fareler.

Tuhriku alâ ehli'l-beyti beytehu. Gelir senin mumuna elleşir. Düşürür onu, uykudasın sen de; yatağına, yorganına, bir yerine, başlar tutuşturmaya, kilimine, halısına. Derken evde yanar, gider gürültüye.

Onun için misbahını söndür. Ama şimdi biz ufak elektrik lambalarını yakıp bırakıyoruz, belki ona da bir kontaklık olabilir gece. Mesela çarşılarda filan bir kontak dolayısıyla bir kaza dolayısıyla büyük yangınlarda oluyor ya. Binâenaleyh ona da lüzum kalmamalı, onun da anahtarını kapayıvermeli.

Allah esirgesin...

Şimdi buna dikkat edin!

Ve lâ te'kül bi-şimâlike. Şimal diye sola diyor. Sol elinle sakın bir şey yeme.

Geçen biz yemek yiyorduk. Arkadan birisi bağırdı:

“Yahu neredesin? Sol elinle yemek yener mi burada” dedi. Ben de utandım.

Müslüman adam sol eliyle yemek yemez. Yeni yetişen insanlar bir eline çatal alıyor, bir eline kaşık alıyor. Bir sağından yiyor, bir solundan yiyor. Bu Müslüman'a yakışmaz. Bu french âdetidir. Müslüman âdetinde daima sağ eliyle yemek âdâb-ı İslamiyedendir.

Onun için;

Ve lâ te'kül bi-şimâlike. Sakın sol elinle yeme.

Ve lâ teşrab bi-şimâlike. Sol elinle de içme. Sol elinle yeme ve sol elinle de içme.

İster isen bardağı alıyor sol elinle de böyle içiyor. Bu Müslüman âdetine yakışmaz.

Ve lâ temşi fî na'lin vâhidetin. Bak şimdi dikkat et. Ayağındaki ayakkabının tasmaı kopmuş, tek ayakkabı. Tekiyle yürüme diyor. O koptuysa onu da çıkar, ya onu da ıslah et, ikisini bir giy. Yani adalete yürüyüşte bile dikkat et diyor. Ne kadar güzel söylemiş Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*. Yürüyüşte bile adalete riayet ederekten kopan bir ayakkabının tekiyle yürüme.

Ve lâ teştemili's-sammâe. Ve namaz kılar-ken hacıların ihramda büründükleri gibi esbabını öyle üstüne alıp da namaz kılma, giy. Kolunu dışarıda bırakmak surette olmaz.

Ve lâ fi'd-dâri muğdiben. Tahtebi, şöyle dizlerini bükerekten oturakların üzerine oturur ve dizlerini diker oturur. Bu eski Arap kavminin şeysi, entari giyiyorlar. Bazen don da olmaz entarilerinin altında, sıcakta. Yalnız entarisiyle olur. Onu öyle oturduğu vakitte karşıdaki onun avretinin görünmesi ihtimali vardır.

“Böyle oturma, ayaklarını dikerek.”

Bizim de pantolonlar, yani onlara yakın bir şekilde avret yerlerini (gösterir). Bildirirsi bir

hal vardır. Binâenaleyh onu yine yapmamak lazımdır.

c. Müminin Yol Boyunca Tefekkürü

إِذَا رَكِبَ الْعَبْدُ الدَّابَّةَ فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ رَدِفَهُ
الشَّيْطَانُ وَقَالَ تَعَنَّ فَإِنْ كَانَ لَا يُحْسِنُ الْغِنَاءَ
قَالَ لَهُ تَمَنَّ فَلَا يَزَالُ فِي أُمْنِيَّتِهِ حَتَّى يَنْزَلَ

"İzâ rakibe'l-abdu'd-dâbbete. Bir insan hayvana bindiği vakitte. Arabalarımız da hayvandan sayılır. Bir bineğe bindiği vakitte...

"Fe-lem yezkuri'sme'llâhi." Fakat Allah'ın ismini anmıyor.

"Redifehu's-şeytânu". Yanı başına şeytan da biner. Arkadaş olur onunla.

"Ve kâle: Teğanne". Ona der ki, şarkıdan, gazelden neler biliyorsan söyle bakalım. Şimdi bu yolculukta olabilecek şey.

"Fe-in kâne lâ yuhsinu'l-ğinâe". Eğer o adam şarkı söylemesini, gazel söylemesini beceremiyorsa.

Kâle lehu: Temenne. Çalış çalış, yapmaya çalış diye onu teşvik eder.

"Fe-lâ yezâlu fî umniyyetihi hattâ yen-zile." O ta atından, arabasından ininceye kadar şeytan onu böyle ihvâya çalışır.

Niçin?

Bismillâhirrahmânirrahîm diye binmedi ve Allah'ın zikriyle meşgul olmuyor, Allah'ın zikriyle meşgul olmayınca onun yerini şeytan tutuyor ve onu böyle çeşit işvalarla meşgul ediyor, Allah'ından gafil olarak da geçiriyor.

Onun için birçok kazalarda bundan neşet eder, gaflet gelir insana, şeytan işva eder, şaşkırtırır filan derken arabanın dümeni başka yere gider, yuvarlanır gider insan. Der ki, "Şoför yaptı." Şoför yapmadı, şeytan yaptı, sen Allah'ı unuttun da onun için.

إِذَا رَكِبَ أَحَدُكُمْ الدَّابَّةَ فَلْيَحْمِلْهَا عَلَى مَلَاذِهَا
أَوْ قَالَ عَلَى مَلَاذِهِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَحْمِلُ
عَلَى الْقَوِيِّ وَالضَّعِيفِ

"*İzâ rakibe ehadukumu'd-dâbbete*". Biriniz ata veyahut arabanıza bindiğiniz vakitte,

"*Fe'l-yahmilhâ alâ melâzzihâ*". Onu hâli üzerine bıraksın. Suratlandırıp, hızlandırıp, hayvanı da yormasın yani. Araba da öyle. Kararınca yürüt. Çok sürat verip de sonra

durdurmak imkanını bulamazsın. Gider insan gürültüye Allah esirgeye.

"*Ev kâle: Alâ melâzzihi, fe-innallâhe te'âlâ yahmilu ale'l-kaviyyi ve'd-da'îfi.*" O atların üzerine kaviler de biner, zayıflar da biner. Binâenaleyh onu yahut hayvan kavi olur, zayıf olur. Binâenaleyh hali üzerine terk et, onu zorlama.

إِذَا رَكِبَ النَّاسُ الْخَيْلَ وَلَبَسُوا الْقَبَاطِيَّ
وَتَوَلَّوْا الشَّامَ وَاکْتَفَى الرَّجَالُ بِالرِّجَالِ
وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ عَمَّهُمُ اللَّهُ بِعُقُوبَةٍ مِنْ عِنْدِهِ

"*İzâ rakibe'n-nâsu'l-hayle.*" Atlara biniyor insanlar. Arabalar da bunun içine şimdi bugün de dahil olur yani.

"*Ve lebisu'l-kabâtiyye.*" Kabaî, Mısır Kıpti-lerin yaptığı ince kumaş. Böyle ince kumaşları giyiyorlar ve atları arabalara binip zevk-i sefadalar.

"*Ve tevellevu's-Şâme.*" Şam tarafına doğru. Çünkü Şam güzel bir memleket. Bağ, bahçesi, suyu filan güzel. Yaşama yerleri çok orada. Herkes o tarafa doğru teveccüh etmiş gidiyor.

"Ve'ktefe'r-ricâlu bi'r-ricâli." Allah esirgeye, Lût kavminin amelini işliyorlar. "Ve'n-nisâu bi'n-nisâi" Artık evlenmelere lüzum görmüyorlar yani. Herkes gayrimeşru surette nefsini teskin etmenin yolunu arıyor. O zaman.

"Ammehumu'llâhu bi-ukûbetin min 'indihi." Allah Teâlâ bunlara bir âmmeten, umumi olarak bir ukûbet verir ki başlarının çaresini bulamazlar kurtarmaya. Bu ukûbet ya gökten gelir, ya yerden gelir, ya rüzgârdan gelir, ya düşmandan gelir.

Allah muhafaza etsin...

Bunun sebebi, insanların, demek ki Allah Teâlâ'nın emrinden uzak kaçmalarının bir cezası oluyor.

d. Kemiklerin ve Damarların İbadeti

إِذَا رَكَعَ أَحَدُكُمْ فَلْيَضَعْ يَدَهُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ
ثُمَّ يَمْكُثْ حَتَّى يَطْمَأَنَّ كُلُّ عَظْمٍ فِي مَفَاصِلِهِ
ثُمَّ سَبَّحْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ لِلَّهِ مِنْ جَسَدِهِ
ثَلَاثَةٌ وَثَلَاثُونَ وَثَلَاثُمِائَةً عَظْمٍ وَثَلَاثَةٌ وَثَلَاثُونَ
وَثَلَاثُمِائَةً عِرْقٍ وَإِذَا سَجَدَ فَلْيُسَبِّحْ ثَلَاثًا
فَإِنَّهُ يُسَبِّحُ مِنْ جَسَدِهِ مِثْلُ ذَلِكَ

"İzâ raka'a ehadukum fe'l-yeda' yedehu alâ rukbeteyhi." Siz namaz kıldığınız vakitte, rükûya yattığınız vakitte ellerinizi dizlerinizin üzerine koyunuz. Dizden yukarıya değil, dizden aşağıya değil. Dizlerinizin üzerine ellerinizi koyunuz.

"Sümme yemküs hattâ yatmeinne." Oraya koymakla hemen kalkmayın. Durun.

Ne kadar?

"Hattâ yatmeinne". İtminân, sükûnet hasıl oluncaya kadar orada öyle durun.

"Küllü azmin fî mefâsilihi". Her âzâ ve hat sükûnet haline gelsin.

"Sümme sebbeha selâse merrât" Üç kere *Sübhone Rabbiyel Azîm, Sübhane Rabbiyel Azîm, Sübhane Rabbiyel Azîm* deyiniz. İmam olursanız, Üçten fazla diyemezsiniz. İmam olmaz kendi kendine kılırsanız, beşte dersiniz, yedide dersiniz, dokuzda dersiniz, on bire kadar dersiniz.

Fe-innehu yusebbihu lillâhi min cesedihî selâsetun ve selâsûne ve selâsumieti azmin." Bu üç tesbihi söylemek suretiyle vücudunuzda olan üç yüz altmış kemik de, mafsalsal de, oynak yerleri sizinle beraber Allah'ın tesbihini yapar.

"*Ve selâsûne ve selâsü mieti irkîn.*" Üç yüz. Üç yüz otuz üç damarda, onlar da tesbih yaparlar.

"*Ve izâ secede.*" Secdeye vardığınız vakitte,

"*Fe'l-yüsebbih selâsen*". Secdede gene böyle itminan hasıl olur. Ondan sonra üç kere de *Subhâne rabbiyel âlâ, Subhâne rabbiyel âlâ, Subhâne rabbiyel âlâ* dersiniz,

"*Fe-innehu yusebbihu min cesedihi mislu zâlik.*" Bütün cesette ne varsa onlar da sizinle beraber bu tesbihi yaparlar.

إِذَا رَكَعْتَ فَضَعْ كَفْيَكَ عَلَى رُكْبَتَيْكَ
حَتَّى تَطْمَئِنَّ وَإِذَا سَجَدْتَ فَأَمْكِنْ جِبْهَتَكَ
مِنَ الْأَرْضِ حَتَّى تَجِدَ حَجْمَ الْأَرْضِ

"*İzâ raka'te fe-da' keffeyke alâ rukbeteyke hattâ tatmeinne, ve izâ secedte fe-emkin cebheteke mine'l-ardi hattâ tecide hacme'l-ardi.*"

Bu aynı hadisin ilaveli bir kısmı, secdeye vardığınız vakitte de, secde ettiğiniz yerin katılığını duyacak derecede alnın yere vurmalı. Yani yumuşak bir şey üzerine yaparsan o secde secdeden sayılmaz. Secde ettiğiniz vakitte, mesela kum gibi, darı gibi durmayan şeyler üzerinde

secde olmaz. Katı bir yer olması lazımdır ki alın o katılığı hissetmelidir.

إِذَا رَكِبْتُمْ هَذِهِ الدَّوَابَّ فَأَعْطُوهَا حَظَّهَا
مِنَ الْمَنَازِلِ وَلَا تَكُونُوا عَلَيْهَا شَيَاطِينَ

"İzâ rakibtüm hâzihi'd-devâbbe fe-a'tûhâ hazzahâ mine'l-menâzili. Bir ata, hayvana bindiğiniz vakitte O atın bir hakkı vardır, yürüyüş hakkı. Her hayvan yürümek ister bir müddet. Onun ne kadar hakkı varsa menzilde, o kadar yürürsünüz.

"Ve lâ tekûnû 'aleyhâ şeyâtîn." Mesela bir hayvan üç saat, iki saat yahut beş saat gider. Fakat sabahtan akşama kadar gitmez ya, siz de bunun üzerine binmişsiniz, filan yere yetişeceğim diyerekten kamçılıyıp hayvana da oraya kadar sevk etmeye uğraşmayın. Arabanız da böyle. Bir had var, o hadden sonra zorlamayın artık.

O zaman, "ve lâ tekûnû 'aleyhâ şeyâtîn."Atın üzerinde şeytan olmayın diyor. Şeytanca yapmayın hareketinizi, insanca yapın demek.

إِذَا رَمَى الرَّجُلُ جُمْرَةَ الْعَقَبَةِ، وَحَلَقَ رَأْسَهُ
فَقَدْ حَلَّ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا النِّسَاءَ

"İzâ rame'r-raculü cemrete'l-'akabeh."

Cemre-i akabe diye büyük şeytanı diyorlar. Hacca'ya gittiğiniz vakitte inşallah siz de görürsünüz. Müzdelife denilen yerden geliniyor. Gelindikten sonra ilk vazife o gün, öğlene kadar bu cemre-i akabe denilen şeytanı taşlamaktan ibarettir. Öğlenden sonraya kalırsanız kerahat olur. Onun için öğlenden evvel gelip orada onu taşılayacaksınız.

"Ve halaka ra'sehû." Taşladı, başını tıraş etti.

"Fekad halle lehû küllü şey'in ille'n-nisâ'. Artık ona, o ihramdan kurtulmuştur. Her şey ona, kadından başka her şey ona helal olur. İhramdan çıkar. Artık kurban keser, ne yaparsa artık şeylerden kurtulmuştur yani. Haccın ihramlı olduğu haldeki yükünden kurtulmuş oluyor taşlamakla. Koyun kesmeyi söylemedi. Çünkü koyun kesmek, kurban kesmek hacının hac kısmına farz değildir. Hacca niyet etmiş olan hacı, kurban kesmekle mükellef değildir. Çünkü misafirdir. Misafir olduğu için kurban kesmeye lüzum yoktur. Ama temettu veya

kıran haccına niyet ettiyse, bu haccın şükrü olarak kurban kesmesi vacip olur o zaman.

Soru: Hasta olupta şeytan taşlamaya gidemezse ne lazımdır?

Cevap: Gidemeyecek derecede hastaysa vekil yollar. Vekil de yollamazsa kurban cezası olur.

إِذَا رَمَيْتَ سَهْمَكَ وَغَابَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَأَدْرَكْتَهُ
فَكُلْ مَا لَمْ يُنْتِنِ

"İzâ rameyte sehmeke, ve gâbe selâsete eyyâmin ve edraktehû, fe-kül mâ lem yüntin."

Bu avcılarının şeysi.

إِذَا زَنَى الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ
كَالظِّلَّةِ فَإِذَا قَلَعَ رَجَعَ إِلَيْهِ الْإِيمَانُ

"İzâ zene'l-abdü harace minhü'l-îmânu."

Zenâ, zina etmek yani. Bir mümin kul, *abd* diyor, zina ettiği vakitte. Yani gayrimeşru bir hal yaptı.

"Harace minhü'l-îmân." İman ondan ayrılır, çıkar.

"Fe-kâne 'alâ ra'sihî ke'z-zulleti." Başının ucunda gölge gibi durur, bulut gibi.

"Fe-izâ kale'a." Zina hali bitince.

"Rece'a ileyhi'l-îmân." İman tekrar iç vücuduna döner.

Bu bir temsil tabi. İmanın girip çıkması temsil ile... Yani maazallah o hal üzerindeyken insana ölüm hali gelirse, Allah muhafaza etsin...

Tabi Cenâb-ı Hak da Kur'an-i Azimüşşan da, zinaya sebep zinaya *velâ tekrabu'z-zinâ* diyor. Zinaya yakın olma diyor. Zina etme demiyor da, zinaya yakın olma. Yani kadınla erkek gayrimeşru bir yerde bulundular mı, arkasından onun zina hazır. Binâenaleyh gayrimeşru bir şekilde bir kadınla bir erkek yan yana bulunmasın. Çünkü arkasından o zina habisi tabiatıyla gelecektir. Çünkü barutun yanında ateş olunca parladığı gibi.

Onun için zinanın kısımları vardır:

Gözün zinası vardır, kulağın zinası vardır, elin zinası vardır, ayağın da zinası vardır. Bir insan -bu zina kebairdendir-. Bunun yardımcıları sagâirdendir. Mesela gözünüzle baktığınız vakit. Demin dedi namazda şey gelirse size, mezî gelirse namazınız olur. Mesela bir insan gözüyle baktığı vakitte bir kadına, onun şehveti, bu Allah'ın verdiği bir kudettir. Tahrik eder, oynar. Oynayınca, bunu sen zapt

edemezsin, içten gelen ateştir o. O ateş, şehveti tahrik eder, tahrik etmesiyle beraber bir akıntı su başlar. Akıntı su başlar, ince su. Mezî derler ona. İlk evvelkine medi, sonrakine mezi, son akıntıya da meni ediyorlar. Ki o büyük olan kısım.

Binâenlaleyh göz ile baktığın vakitte, mesela kadın kokulanmış sokağa çıkarsa, kokulanmış olduğu halde sokağa çıkar da o evine dönünceye kadar zina günahı alır diyor. Çünkü erkeklerin kendisine bakmasına sebep olur diyor. Mesela geçen ki derste de, kadının başına hortuç yapıp da çıkmasının günahı çoktur dedi. Mesela başkasının arazisinde namaz kılsan, gasp etmişsin adamın arazisini, oradan bir günah vardır sana. Haram işliyorsun başkasının arazisinde. Fakat buradaki haram çeşitlidir. Bir kere israf ediyorsun, bir para veriyorsun, onu yaptırıyorsun, başına koyuyorsun. Sonra onun süsüyle erkekler sana bakıyor, bir sürü günahları bir araya toplamış oluyorsun.

Binâenaleyh, zina gözle olduğu gibi kulakla da olur. Mesela bu gibi hadiseleri dinlemek suretiyle gönül de o tarafa doğru bir meyleder. Binâenaleyh, bu gibi sözleri de dinlemek lazım.

Allah muhafaza etsin...

إِذَا زَالَتِ الْأَفْيَاءُ وَرَاحَتِ الْأَرْوَاحُ فَاطْلُبُوا
إِلَى اللَّهِ حَوَائِجَكُمْ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ الْأَوْابِينَ
وَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوْابِينَ غَفُورًا

"İzâ zâleti'l-efyâ'u, ve râhati'l-ervâhu, fatlubû ilellâhi havâiceküm, fe-innehâ sâ'atü'l-evvâbîn, ve innehû kâne li'l-evvâbîne gafûrâ."

"İzâ zâleti'l-efyâ'u." Akşam, karanlık bastığı vakit.

"Ve râhati'l-ervâhu." Herkes yatağına girmiş, rahatını bulmuş artık. Sükûnet ermiş ortalığa.

"Fatlubû ila'llâhi havâiceküm." Şimdi bu sırada Allah'a derdinizi dökün. İsteklerinizi Allah'tan isteyin. Herkes uykuya dalmış. Rahat, ses seda kesilmiş. O sırada Allah Teâlâ'ya hacetlerinizi arz edin.

"Fe-innehâ sâ'atü'l-evvâbîn, ve innehû kâne li'l-evvâbîne gafûrâ." O yalvarma saatidir. Allah Teâlâ da o saatte yalvaranlara, tövbe edenlere gafûrdur, rahîmdir.

e. Ceza ve Kınama Arasındaki Sınır

إِذَا زَنَتْ أَمَةٌ أَحَدِكُمْ فَتَبَيَّنَ زِنَاهَا فَلْيَجْلِدْهَا الْحَدَّ

وَلَا يُثْرَبْ عَلَيْهَا ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَلْيَجْلِدْهَا الْحَدَّ

وَلَا يُثْرَبْ عَلَيْهَا ثُمَّ إِنْ زَنَتْ الثَّالِثَةَ، فَلْيَبِغْهَا

وَلَوْ بِحَبْلِ مِنْ شَعْرٍ

"*İzâ zenet emetü ehadiküm, fe-tebeyyene zinâhâ felyeclidhe'l-hadde, ve lâ yüserrib 'aleyhâ.* Sizin bu şimdi kalmadı bunlar ya, Arabistan'da cariyeler vardı vaktiyle. Bu cariyelerden bir kısmını emet tabir ediyorlar. Emet oldu mu evlenmiş, çocuk sahibi olmuş. Bu zina yapıyor. Zina yaptığı tebeyyün edince buna ceza olarak dayak veriyor. Erkeğe vurulan, hürlere vurulan cezanın yarısıdır bunların hakları. Ama vurmakla beraber.

"*Ve lâ yüserrib 'aleyhâ.*" Ayıplamayın. "Tüh! Edepsizin yaptığını bakın" demeyin, ayıplamayın. Yalnız yaptığı kabahatten dolayı dövün.

"*Sümme in zenet.*" Bu yediği sapadan mütenebbih olmayıp tekrar bir zina daha yaparsa, "*fe'l-yeclidhe'l-hadde*", yine buna hâd olunur.

"*Ve lâ yüserrib 'aleyhâ.*" Bu yaptığı çirkinliğinden dolayı onu ta'yib etmeyiniz. Çünkü ayıpladığın şey adamın başına gelir.

"*Sümme in zeneti's-sâlisete.*" Tekrar üçüncüyü yaparsa, "*fe'l-yebi'hâ*", artık onu elinde tutma. Sat.

"*Ve lev bi-hablin min şe'ar.*" Bir ip parası-
nada olsa, tutma onu artık elinde, sat. Ondan hayır gelmez demek.

إِذَا زَوَّجَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ عَبْدَهُ أَوْ أَجِيرَهُ فَلَا يَنْظُرُ
إِلَى مَا دُونَ السُّرَّةِ وَفَوْقَ الرُّكْبَةِ

"*İzâ zevvece ehaduküm hâdimehû abdehû
ev ecîrahû, felâ yenzur ilâ mâ dûne's-surrati
ve fevka'r-rukbeti.*"

Hizmetkarını kölesiyle yani cariyesini kölesiyle evlendiriyor. Evlendireceği vakitte -yahut hizmetkarlarından birisiyle-. Onun göbekte dizinden diz arasına bakmasın. Bunlar göbekten yukarısı erkek gibidir cariyelerin. Dizden aşağısına cariyelerin yine erkek gibidir. Açığırlar. Bunlar değil de, göbekten aşağısına, dizden yukarısına bakmasın.

﴿إِذَا زُلْزِلَتْ﴾ تَعْدِلُ نِصْفَ الْقُرْآنِ
وَ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾ تَعْدِلُ رُبْعَ الْقُرْآنِ
وَ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ تَعْدِلُ ثُلْثَ الْقُرْآنِ

"İzâ zülzilet, ta'dilu nısfal-Kur'ân." İzâ zülzilet suresi var ya,

İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ. Bu ayet, bu sure, "nısfal-Kur'ân". Kur'ân'ın yarısına muadildir.

"Ve kul yâ eyyühe'l-kâfirûn, ta'dilu rub'a'l-Kur'ân." Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn suresi Kur'ân'ın dörtte birine muadildir.

"Ve Kul huvallâhu ehad ta'dilu sülüse'l-Kur'ân." Bu da (İhlas Suresi) üçte birine muadildir.

Yani İzâ zülzilet suresi baştan aşağı kıyameti (anlatır).

إِذَا زُلْزِلَتْ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا
وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا
وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا
يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا
بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

İzâ zülzileti'l-ardu zilzâlehâ. ve ahrace-ti'l-ardu eskâlehâ. (Zilzâl Suresi 1-8. Ayetler)

Ardın eskâlî içindekilerini dışına çıkarmıştır. Yani o kıyamet gününe kadar ne kadar insan gömüldüyse oraya, onları diri halde dışarıya çıkarmıştır.

Ve kâle'l-insânü mâ lehâ. (Zilzâl Suresi 3. Ayet)

O zaman şaşkın diyecek ki “ne oluyor ya? Rahat yerimizdeydik, ne oluyor?” diyecek.

Yevmeizin tühaddisü ahbârahâ. bi-enne rabbeke evhâ lehâ. yevmeizin yasdürü'n-nâsü eştâten liyürav a'mâlehüm. (Zilzâl Suresi 4-6. Ayet)

Herkes hayatı dünyasında yaptığı bütün hadiselerin cezasını, hayrını veya şerrini görmek üzere sevk olunur.

Fe-men ya'mel miskâle zerratin hayran yerahü. ve men ya'mel miskâle zerratin şerran yerahü. (Zilzâl Suresi 7-8. Ayet)

Miskâl, zerre hayır yaptıysa, yani az bir şey. Onu görür. O miskâle zerre şer yaptıysa, şerran yerahu. Onu da görür. Yani ufak bir hayrı, ufak bir şerri kaybolmamıştır. Ondan hepsini görecektir. O sure bize onu hatırlatıyor. Onu hatırlattığından dolayı insanın ona göre hazırlanması(nı tavsiye ediyor). Bak, yarınki hadisede hepsi meydana çıkacak. Ona göre hazır ol.

f. Her Durumda Allah'ı Tesbih Etmek

إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ رَبَّهُ مَسْأَلَةً فَتَعَرَّفَ الْإِجَابَةَ فَلْيَقُلْ:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ

وَمَنْ أَبْطَأَ عَنْهُ ذَلِكَ فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ

İzâ se'ele ehadüküm rabbehû mes'eleten fe-te'arrafe'l-icâbete fe'l-yekul: Elhamdüli'llâhillezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihâtü.

Yalvardık Allah'a, verdi istediğimizi. Verince, şimdi bize düşen: *Elhamdüli'llâhillezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihâtü* diyerekten dua etmek. Mesela hacılık istiyorduk, baktık ki Allah Teâlâ lütfetti, gittik geldik. Şimdi bize düşen *Elhamdüli'llâhillezî bi-ni'metihî tetimmü's-sâlihâtü* diye dua etmek. Şimdi bize

düşen *elhamdülillahillezî binîmetihî tetîmül'sâlihâd* diye dua ettik.

Ve men ebta'a anhu zâlike. İstedik de vermedi.

Fe'l-yekul: Elhamdülillahi alâ külli hâlin. Yine hamdden ârî kalmayacağız. Verdiyse de hamd edeceksin, vermediyse de hamd edeceksin. Vermediğinde de hikmet vardır, verdiği de hikmet vardır.

إِذَا سَافَرْتُمْ فَلْيُؤْمِّكُمْ أَقْرَابُكُمْ وَإِنْ كَانَ أَصْغَرَكُمْ سِنًا
وَإِذَا أَمَّكُمْ فَهُوَ أَمِيرُكُمْ

“İzâ sâfertüm felye'ümmeküm akraüküm *İzâ sâfertüm.* Müsafirlik yapıyoruz, hacca gidiyoruz farzedelim. Bir otomobile bindik gidiyoruz.

Fe'l-yeümmeküm. Size imam olsun. *Akraüküm.* Kur'an'ı içinizde en güzel kim biliyorsa. Buradaki *akra*'dan murad âlim demektir. İçinizde Kur'an'ın manasına aşına, en alim kim ise o sizin imamınız olsun.

Ve in kâne asgaraküm sinnen. Olur ya yirmi-yirmi beş yaşındaki beyefendi, güzelce her şeyi öğrenmiş, öte tarafta altmış-yetmiş yaşındaki adam ama bilmiyor. Binâenaleyh o genç ufak da olsa sizden sizin imamınızdır.

Ve izâ emmeküm. Size bir kere imam oldu muydu. *Fe-hüve emîriküm.* Aynı zamanda da artık sizin emrinizdir. Onun dediğini yapmanız lazım.

إِذَا سَافَرْتُمْ فِي الْخِصْبِ فَأَعْطُوا الْإِبِلَ حَظَّهَا
مِنَ الْأَرْضِ وَإِذَا سَافَرْتُمْ فِي السَّنَةِ فَاسْرِعُوا عَلَيْهَا
السَّيْرَ وَإِذَا عَرَّسْتُمْ بِاللَّيْلِ فَاجْتَنِبُوا الطَّرِيقَ
فَإِنَّهَا طُرُقُ الدَّوَابِّ وَمَأْوَى الْهَوَامِّ بِاللَّيْلِ

İzâ sâfertüm fi'l-hısbı fe-a'tu'l-ibile haz-zahâ. İlkbahar, otlar bol bol her tarafta. Siz de atınız, devenizle gidiyorsunuz. O zaman onları serbest bırakınız da o yeşilliklerden onlar da nasiplerini alsınlar. Ağır ağır gider.

Ve izâ sâfertüm fi's-seneti. Kıtlık bir devirde, kuraklık bir senede; yerde ot yok, artık gidiyorsunuz.

Fe-esri'û aleyha's-seyra. Süratle oralar-dan geçip yerinize bir an evvel ulaşmaya çalışmalısınız.

Ve izâ 'arrastüm bi'l-leyli. Gece indiniz bir yere, konaklayacaksınız.

Fe'c-tenibü't-tarîka. Yol üzerinde konaklamayınız.

Fe-innehâ turuku'd-devâbbi ve me've'l-hevâmmi bi'l-leyli. Çünkü yol, gerek insanların gerek hayvanların geçit yeridir. Aynı zamanda da haşerat-ı arzın da yollarıdır. Belki size zararları dokunabilir. Bunun için gece yolculuğun da yol üzerlerinde durmayın, daha selamet bir yere çekilin, orada konaklayın.

إِذَا سَأَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ رِزْقًا مِنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ
وَلَا إِشْرَافٍ نَفْسٍ فَخُذْهُ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْطَاكَ

İzâ sâkalluhu ileyke rizkan min ğayri mes'eletin. Bir taraftan bir rızık geldi size, sizin hiç haberiniz yok, istemediniz de. “Benim karnım aç yahut şu ihtiyacım var” diyerekten bir şey arz etmiyorsunuz, fakat size bir taraftan bir hediye geldirizik.

Sâkalluhu ileyke. Onu sevkeden Allah'tır. Allah Teâlâ sana böyle bir rızık sevk etti mi,

Min ğayri mes'eletin. Sen istemedin, istemedin böyle bir rızık gelirse.

Ve lâ işrâfi nefsin. Kimseye yüzünün suyunu da dökmüyorsun, halini arz etmiyorsun.

Fe-huzhü. Bu gelen hediye al.

Fe-innellâhe a'tâke. Bunu sana Allah göndermiştir.

إِذَا سَجَدَ الْعَبْدُ سَجَدَ مَعَهُ سَبْعَةٌ أَرَابٍ:

وَجْهَهُ وَكَفَّاهُ وَرُكْبَتَاهُ وَقَدَمَاهُ

İzâ secede'l-'abdü sedece me'ahû seb'atü erâbin. İnsan secdeye vardığı vakitte, yedi aza-sıyla birlikte secde eder. *Vechühû.* Birisi alını. *Ve keffâhu.* İki eli. *Ve rukbetâhu.* İki de dizi. *Ve kademâhu.* İki de ayaklarının uçlarıdır.

Binâenaleyh secdeye vardığımız vakitte ayakların uçlarını böyle [dik] tutmamalı. Ayak-ların uçlarını da biraz böyle kırdırarak kible-ye doğru onu çevirmek lazımdır ki secdesi onunda kibleye olsun.

g. Müminin Secdedeki Samimiyeti

إِذَا سَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلْيُبَاشِرْ بِكَفَّيْهِ الْأَرْضَ
عَسَى اللَّهُ أَنْ يَفُكَّ عَنْهُ الْغُلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

İzâ secede ehadüküm fe'l-yübâşir bi-keffeyhi'l-arda. Sizin biriniz yere secdeye kapandı-ğı vakitte, secdesini yere yapsın.

Fe'l-yübâşir bi-keffeyhi'l-arda. Elleri yere değsin.

Halı, hasır, vesair, kilim gibi şeyleri değil, doğrudan doğruya secdesini yere yapsın.

Asallâhu en yefükke anhü'l-ğulle yevme'l-kıyâmeti. Bu suretle bu tevazuya alamet. Bizim bu halılar tekebbüre alamet. Üstümüz kirlenmesin diye güzel güzel halılar komuşuzdur. Hasır olsa bile bugün cemaatimiz buna tenez-zül etmez pek. Hasır da bizim için ya ille halı olacak daha güzel de olacak. Halbuki secdenin doğrudan doğruya yere yapılması (lazım).

Bundan dolayı biz bu sefer şeye gittik de, Bağdat'a gittik de, şimdi buradan aklıma geliyor. Bir şey gördük orada. Camilerin, kapıların önlerinde böyle böyle sandıklar var. O sandıkların içerisinde taş dolu. Sandıkların içerisinde taş dolu ve caminin halılarının üzerinde de böyle serpilmiş halde taşlar var. Yığılı, serpilmiş halde yerde. Her gelen o taşın karşısına duruyor, namazı kılıyor, o taşa yapıyor o secdesini. Halının üstüne halıya secde yapmıyor. Yoksa o kapının önündeki sandığın içerisinde alıyor bir tanesini, getiriyor önündeki secde yerine koyuyor, secdesini oraya yapıyor.

Bak şimdi bu hadis-i şerifte o adamlara bir hak vereceği geldi insanın.

Yani şimdi burada secdenin yere yapılması mesele.

Yani asıl secdeyi yere yapabilmek için, şimdi mesela Kâbe-i Muazzama'da bile boşluk yerler var. Oralara bile ya seccade seriyoruz. Ya serilmiş bir yer arıyoruz. Doğrudan doğruya kumun üzerine secde etmek işimize de gelmiyor yani. Kabahatimiz.

Halbuki;

"İzâ secede ehadukum fe'l-yübâşir bikeffeyhil-arda" diyor. Ellerin yere değsin.

"Asallâhu en yefukke anhul-ğulle yevmel-kiyâneh."

İki tane ravi. *Taberânî an Ebî Hüreyre, Şeybe an İbn Ömer.*

Zâhirû, hadisın zâhiri.

Bilâ hâilîn. Hâil olmasın. *Minel hasîr ve gayrûhu*. Ne hasır ne de gayreti hâil olmamak üzere secdenin yere yapılmasını (tavsiye ediyor).

إِذَا سَرَّتْكَ حَسَنَتُكَ وَسَاءَتْكَ سَيِّئَتُكَ
فَأَنْتَ مُؤْمِنٌ

"İzâ serratke hasenetuke, ve sâetke sey-yietuke fe ente mu'min."

Şimdi bu güzel bir örnek. Seni iyiliklerin sevindiriyorsa, kötülüklerin de senin üzülme vesile oluyorsa, kötülüklerinden dolayı

üzülüyorsan, yaptığın iyiliklerden dolayı da seviniyorsan, sen müminsindir.

Kendimize bakacağız. Akşamüstü kaç kişinin, kaç kişinin hatırını yıktık, üzdük, incittik, darılttık, yahut ne gibi kusurlar yaptık, bundan dolayı kendimiz de üzüntü duyuyorsak ne mutlu! Birkaç da iyilik yaptık, onlardan dolayı, "Oh Yâ Rabbi! Şükür beni vesile ettin bu iyilikleri yapmaya" diye seviniyorsak,

"*Fe ente mu'min.*" Kâmil-i iman demiş. İman-ı kâmilliğin alametlerindendir bu demiş.

Ravileri de, *Ahmed b. Hanbel ve İbn Hibbân, ve't-Taberânî, ve'l-Hâkim ve'l-Beyhâkî ve temmâmün an Ebi Ümâme.*

Allah kusurlarımızı affetsin...

إِذَا سَرَقَ الْمَمْلُوكُ فَبِعْهُ وَلَوْ بِنَشٍ

"*İzâ serakal-memlûku febi'hu ve lev bineşşin.*"

Buhârî de bunun içinde dahilmiş.

Abid, köle, hizmetkârımız. Hırsızlık yapıyor. Çalıyor. *Febi'hu*. Onu evinde tutma artık.

"*Febi'hu ve lev bineşşin.*" Yani, gayet ucuz bir paraya da olsa sat onu, tutma elinde artık.

Ben bunu mesela bin liraya aldım. Kıymetli bir adam diye zannettim. Bir liraya

aldım. Ee, baktım ki hırsızlık yapıyor. Artık piyasaya çıkartıp alın bunu diyerekten para veren yok. Çünkü hırsızlığı meydana çıktı. Artık onu bir paraya da olsa ver. Tutma elinde.

Zinada dedi ki: “Ayıplama onu” dedi. Bir, iki, üç. Üç defa ona müsaade verdi.

Bunda müsaade yok. Doğrudan doğruya onu artık evinden uzaklaştır.

Allah cümlemizi nevm-i gafletten ikaz buyursun...

Zikriyle meşgul olan, gafletten uzak olan bahtiyarların zümresine hepimiz de ilhak buyursun...

Yaptığı hayırlardan sevinen, kötülüklerden dolayı üzülen kullarından eylesin inşallah...

Bi-hürmeti'l Fâtiha.

Mehmet Zahid KOTKU

İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine](#)

[PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ